

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zschkőnyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Közszellem, egyetértés.

Irta: *Virág* László csendőrszázados.

Ki ne hallotta volna már e vezérszavakat? Kinek nem dobbanna meg a szive, ha e nekünk katonáknak oly sokat jelentő, mély értelmű szavakat hallja? Kinek nem tárulna szemei elé az a széles látbatár, melyet e két szó mély értelme jó katona. elé varázsol?

Azt hiszem kevés katona, de különösen kevés csendőr van, a ki e két szó mélyebb értelmezéséről több-kevesebb elmékedést, oktatást ne hallott volna; mégis mert a közszellem és egyetértés, ha megvan, egyedüli alapja lehet csak a közös célra egyesült erők sikeres érvényesülésének, nem vélek ennél fogva hiába való munkát végezni, mikor ezek felett elmékedem.

A katonai kiképzés feladata testileg, szellemileg, erkölcsileg előkészíteni a nyers anyagot arra a magasra, hogy mikor a Haza, a Király érdekében szükséges, az ember egyenként és összességében talpra állni, helyét emberül, vitézül megállni tudja s úgy a Haza, mint a Király lenkölt személyének védelmében mindenről megfeledezve, minden más érzését félretéve, csak e célra fejthesse ki minden testi és szellemi erejét, ügyességét s végeredményben elérje a kitűzött célt, az ellenség leverését.

Ámde a mai előrehaladott korban, a technika bámulatosan haladó fejlődése és uaponként jelentkező újabb vívmányai mellett, mikor a hadviselés hatványozott áldozatokat követel, rombolásokat idéz elő emberben és anyagiakban egyaránt, mind ritkábbá válik az alkalom, hogy a hadviselés céljaira rendelt és előkészített csapatunk egyes tagjai és összessége kifejthesse hatóerejét s megmutathassa, hogy a gondosan ápolt közszellem és egyetértés milyen sikereket képes felmutatni.

Csapatjaink hékeállapotban a végcélra csak mint elméletet láthatják maguk előtt, de szükséges azért, hogy ezen csak elméletben előttük lebegő célért is bevülve, minél tökéletesebben kifejlödvé úgy az egyes emberben, mint az összességben a közszellem és egyetértés úpolására irányuló hajlam, erkölcsi alapot teremtsen arra az alkalomra, mikor valóságban is meg lehet és meg kell mutatni, hogy hazánk minden egyes férfia az utolsó szívdobbanásáig helyt tud állni az ellenséggel szemben.

Más a helyzetünk nekünk csendőröknek jóllehet abban az esetben, ha hazánk veszélyben forog, ha ellenség

háborgatja, a rendes állapottól eltérőleg mireánk is magasabb, eszményibb feladatok megoldása vár s a testi és szellemi ügyesség, az önfeláldozás és kötelességteljesítés oly foka kívánatik tőlünk, mely a mindennapi jóval felülmúlja, s mely csak egy jó katonától, illetve egy hivatása magaslatán álló katonai csapatától várható.

Más a helyzetünk nekünk csendőröknek. Mert míg a hadviselésre rendelt csapatok csak hadjárat esetén, vagy mondjuk békében a legritkább esetben s akkor is ismert ellenfél leküzdésére felhasználva fejthetik ki nagyobb részt tömegben vagy tömeges együttlétben erejüket, addig nálunk úgy az egyes ember, mint az összesség kisebb-nagyobb csoportban, vagy csapatban a legbékésebb állapotok mellett is, ügyesülván pillanatnyilag jöhet abba a helyzetbe, hogy vitézül kell helyét megállania, véréntontania és mindenét feláldoznia a Királyért és Hazáért.

Ez hoz bennünket közelebb az elmélet kapcsán is a végezőhöz s ennek kell ébren tartania bennünk a kifejlett közszellem és egyetértés alapozó erejében való rendületlen hitet és bizalmat; ez buzdítsa az egyest és összességet, hogy az összetartozandóság érzetét, az ez alapon kifejlődő bajtársiasságot ápoljuk s minden oly érzést, gondolatot, cselekedetet, mely ennek úgy az egyes, mint az összesség közös erővel nyesegetni, kiirtani igyekezzék s ez késztet arra, hogy tiltakozó szavamat emeljem fel *olyan gondolkodásmód, olyan cselekedetek, meggondatlan kijelentések és elejtett célzások ellen, melyek a bajtársak s nem ritkán az előljárók, vagy följobbalók egyéniségének, vagy cselekedeteiknek rosszindulatú bírálgatására, lekicsinyítésére vonatkoznak.*

A „Szolg Szab” I. R. 22 pontja így szól:

„A közszellem az összetartozás érzetében és azon szükség fölismerésében gyökerezik, hogy a személyi érdekeket az összesség javának alá kell rendelni. Az adja a rendi állással járó önértet, az ösztönöz kötelességeink szigorú, odaadó teljesítésére és fejleszti a legmagasabb katonai érelyeket. A közszellem folytán leli minden egyes ember dicsőségét az egésznek dicsőségében.”

23. pont:

„Az egyetértés egy csapatot összes tagjainak teljes és készséges megegyezését feltételezi gondolkodásmódjukban és azon törekvésben, hogy az egésznek dicsőségét és a Legfelsőbb szolgálat javát egyesült erővel előmozdítsák.”

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

24. pont:

•Ott, hol kicsinyes irigykedés és rosszakarat az érdemesebb iránt, gőg és kicsinylés a kevésbbé jeles iránt nem létezik, a hol az alárendeltékkal való bánásmód, jóakaró és igazságos, az egyenrangúak érintkezése valóban bajtársias, az előljárók iránti magaviselet őszinte és a szolgálatnak megfelelő; a hol minden ügy a kellő helyen találja elintézését, illetéktelen befolyás sorsa igénybe nem vétetik, belső kérdéseket a külvilág elé nem hurcolnak: ott a kölcsönös bizalomban még azon nemes buzgalom fog járulni, hogy az uralkodó rend fenntartásáért, a szerzett dicsőség gyarapításáért; ott termi legáldásosabb gyümölcseit a közszellem és egyetértés.

25. pont:

A bajtársak kölcsönös támogatását az élet minden helyzetében a közszellem és egyetértés parancsolja. Ellenben méltatlanok kimelését és becstelen cselekedeteinek eltitkolása, ezen kötelesség téves felfogásáról tanuszkodnak.

Arany szavak ezek, melyeket szükséges volt idéznem, részint azért, hogy emlékébe idézzem olvasóimnak azon követelményeket, melyeket a mi bibliánk, a »Szolgálati Szabályzat«, a közszellem és egyetértés tekintetében reánk ró, részint pedig azért, hogy midőn a félszeg kinövésüket szóvá teszem, ezekre az aranyigazságokra támaszkodhassam.

Már fennebb kifejtettem, hogy mennyire fokozott mérvben van nálunk csendőröknél szükség a jó közszellemre és egyetértésre, bajtársias együttélés és közös együttműködésre, mégis akad itt-ott gáncsolni való, ha a testületünket illető közszellem, egyetértés és bajtársiaságot szemügyre vesszük.

Nem túlságos hosszú, de mégis elég jelentékeny szolgálati időm alatt szerzett élettapasztalattal nyulok e kérdéshez. Távol áll tőlem, hogy akár az egyik, akár a másik irányban túlzásba menjek, de nem hallgathatom el, hogy ezen élettapasztalataim azt sugallják nekem, hogy éppen itt az ideje annak, hogy ezt az életbe vágó kérdést felvesszem.

Hogy a jó közszellem és egyetértés, a kifogástalan bajtársiaság és az ennek következtében elérhető siker miből táplálkozik, azt a »Szolgálati Szabályzat« idézett szavai bőven elénk tárják, én csak azt bangsúlyozom, hogy az ellenkező cselekedetek, beszéd és gondolkodásmódból fakadhatnak azon félszegaések és fattyubajtások, melyek a már legjobban megalapozott közszellem és egyetértés, a legkifogástalabb bajtársiaság és együttműködés tönkretételére alkalmasak, ha csirájukban ki nem irtatnak.

Honnan eredhetnek a félszegaések és fattyubajtások, melyek testületünk jó szellemének megrontására alkalmasak?

A kérdés világos, világos feleletet is vár.

Részint az emberi gyöngeségből, az embernek a rosszra való erős hajlamából, részint abból, hogy testületünk tagjai igen különböző módon és helyeken nyerték elő katonai kiképzésüket és ezzel egyidejűleg a közszellem és egyetértés anyatejét különböző minőségben szívták magukba, az egyik tejnek kevesebb tápláló és eltető ereje volt, mint a másiknak s végül mert a mai már-már általánossá fajult ferde szociális felfogás mellett az emberiség csak úgy tobzódik az elégedetlenségben, feltűnési viselkedésben s alapjában inog azon társadalmi együttérés az emberiségben, mely az együttes jó boldogulásnak és egyetértésnek alapját képezi.

Mindezeknek alapos kibatása van testületünk szellemére és összműködésére is s hova-tovább minél nagyobb állományú lesz testületünk, annál több salak férkőzik közéje, mely a rothadás folyamatát megindítja és súlyos károkat okoz, ha csak az arra hivatott tisztikar ezeket észrevéve és jó példával előljárva, minden erejével azon nem lesz, hogy a fertőző elemek idejekorán eltávolíttassanak a testületből s az itt-ott mutatkozó káros kinövésnek azonnal hatálytalanná tétessenek.

Ki meri ma már állítani, hogy a »Szolg. Szab.« I. R. 24. pontban említett »kicsinyes irigykedés és rosszakarat az érdemesebb iránt, gőg és kicsinylés a kevésbbé jeles iránt« szórványosan nem jelentkezik s hogy »az egyenrangúak érintkezése valóban bajtársias, az előljárók iránti magaviselet őszinte és a szolgálatunk megfelelő«, mindenütt és minden alkalommal, hogy »az illetéktelen befolyás sorsa igénybe nem vétetik«, vagy »belső kérdéseket a külvilág elé nem hurcolnak« testületünk egyes megfontolatlan tagjai?

Elég ha csak ezeket említem, bár egyéb kérdéseket is tehetünk, melyekre kitérő választ adni nem lehetne, megjegyezvén, hogy testületünk tagjainak zömét e kérdések nem illetetik, mert bála a gondviselésnek odáig még nem jutottunk, hogy a hibák általánosíthatók lennének, de a szórványos jelenségek máris annyira szembeötlők, hogy észrevétlenül megnövekedni nem hagyhatjuk. Nem hagyhatjuk pedig leginkább azért, mert ezen jelenségek ott is mutatkoznak, hol hosszabb csendőrségi szolgálat, vagy kellő intelligencia révén feltenni is merész képzelődésnek látszik.

Testületünknek állandó és megállapodott tagjával csakis a tisztiket, a hosszasabban szolgáló altisztit kart, valamint a csendőröknek csak ezt a részét tekinthetjük, mely igazi kitartással arra törekszik, hogy idővel altisztit rendfokozatot érjen el, vagy sorsában megnyugodva, testtel-lelékkel csendőr, s ha valami nagy jövő nem is vár rá, megelégszik azzal, hogy szerény körülmények között megélhetése és jövője biztosítva van. A többi igen változó elem, melyet mederben tartani és — bár csak átmenetileg is — nevelni előbbieknél igen fontos feladata.

Ezt a nehéz és fontos feladatot megoldottuk több

A legjobb órák,

legszolidabb ékzerek, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletszámlára 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szekesden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arányos árakért ingyen!

mint egy negyedszázadon át sikerrel a remélhetőleg ezután is meg fogjuk oldani; de ha testületünk állandó tagjai között is felüti fejét a métely azok között, kik épen hivatva volnának a métely irtására, gondolkozóba kell esnünk a jövő felett.

Vagy nem szomorú jelensége az, ha akad altiszt, a ki idősebb altiszt alá rendeltetvén, előjárói tekintélyéről megfélemlkezvén, alárendelteleivel czimborál és azok előtt előjárója tetteit kicsinylőleg bírálgatja, a maga tudását fitogtatja, előjáróit kicsinyléssel emlegeti, vagy ha a bajtársak egymás között az öregebb bajtárs, vagy feljebbvaló hibáit, gyenge oldalait kihívóan kiemelik s egyuttal kiférbíteni igyekeznek köztudomás érdemeiket.

Egy-egy állomásra való áthelyezés kieszközlése végett idegen, a testületen kívül álló befolyást vesznek igénybe, s ha elérték alattomos céljukat, nem egyre megy, mert kitették magukat a megalázkodásnak, mely nemcsak őket, de az egész intézmény igazságos alapon való fejlődésének és kormányzásának hitét alázza meg. Avagy a szigoruan bizalmas szolgálati ügyek fessegetése, személyi ügyek hánytorgatása avatatlank előtt, — mert hisz a beavatottak úgy is tudják, — nem fordul-e elő? Sajnos kezd ez a rossz szokás minél gyakoriabbá, úgyszólván divatosná válni s az érdeklődés az ilyen dolgok iránt olyan nagy, hogy két-három távolabb eső bajtárs összetalálkozásakor szinte csodálatos, ha ilyen tárgy szóba nem kerül.

Pedig ehhez nem csupán a szolgálatnak, a szolgálati szabályzatoknak van ám köze, hanem az «illik és nem illik» nek is és különösen a műveltségnek.

Ha figyelembe vesszük, hogy az ilyen felületes és a műveltség alapelveibe ütköző érdeklődésnek, meggondolatlan mende-mondáknak, árutakon járó gondolkodásnak mily nagy kára van a testületi szellem és jó bajtársi egyetértésre — mint a szabályzat fennebb idézett arany kifejezéseiből látni lehet, — világos, hogy egy pillanatig sem szabad megtünnünk az ilyen korcakinövéeket s az egyeseknek az egészért, az egésznek az egyesért el kell követnünk mindent, hogy a közszellem és egyetértés fenntartassék, ápolassék s ne jusson eszébe soha senkinek olyant gondolni, beszélni, vagy cselekedni, a mi az egyest, ennek révén az egészet megalázza, vagy az egyik oldalról elért sikereinket a másik oldalról kisebbítheti.

Nagy következetlenségbe esnének különösen testületünknek azon régebben szolgáló tagjai, kik egy szívvel-lélekkel hosszú időn, mondjuk évtizedeken át a vasfegyelmegteremtésén, a bajtársiasság ápolásán, egy negyedszázados siker elérésén fáradoztak s most, midőn a polgári társadalmat is mételyező, nyegle, a jó katonának csak megalázására és kisebbítésére szolgáló gondolkodásmódnak fiatalabb bajtársainknál, vagy alárendeltjeiknél szó nélkül tért engednének és minden megengedett eszköz felhasználásával nem vetnének gátat an-

nak az elfajlásnak, mely ilyen gondolkozásmód terfoglalása mellett, a mi közös és céltudatos munkáságunknak, fáradozásainknak erkölcsi alapját képező közszellem és egyetértés megbontására vezethet.

Sok emberben meg van a hajlam, hogy szavakkal könnyelműen, tán öntudatlanul játszó, másokat meg ebben a rosszindulat vezet.

Előbbieket egy okos és a maga idejében alkalmazott felvilágosítás, vagy oktatás, utóbbiakat egy szigorú intelem vagy ennél is szigorubb rendszabály bamar észreterítet, tebát a szerint, a mint rosszakarát, vagy csupán meggondolatlanságból származnak a közszellemet és jó egyetértést veszélyeztető kijelentések vagy cselekedetek, kell alkalmazni az ellenszert befolyásunk által.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy milyen kellemetlenül érinthet egy jó katonát, ha valamelyik bajtárs jogosulatlan uton módon szerzett előnyökben részesül, ha hallja, hogy valamelyik bajtárs rendszerint a maga hibájából eredő következményekért soha sem önmagát, hanem a neki tisztos megélhetést nyújtó testületet, vagy előjáróit, nem ritkán az irányában legjobbakaró bajtársát okolja, bamar nyitjára jövünk a helytelen gondolkozásmód romboló hatásának és a jó egyetértés megingásának.

Lehet-e ilyen körülmények között a bajtársnak a bajtárs odaadó támogatására számítani akár a mindennapi szolgálatban, akár magánügyekben, vagy legfőképp akkor, mikor veszélyről, talán az élet kockázatáról van szó?

Vagy létezhet ilyen körülmények között az a feltétlen bizalom az előjárók iránt, mely alapja kell, hogy legyen azon hitünknek, hogy minden ügyünk-bajunk igazságosan, bölcsen fog intézteni a felelősség által, a mely éltetheti bennünk a reményt, hogy a legnagyobb veszélyben is számíthatunk bajtársaink hősie, odaadó támogatására és előjáróink bölcs, igazságos vezetésére?

Vagy tán csak akkor van szükség a támogatásra és vezetésre mikor veszélyben forgunk máskor pedig támogatás és vezetés nélkül is megélünk?

Ne feledjük, hogy minden érzelem, embertársunkban hasonló érzelmet vált ki, s ha jó sorsunkban csak a közszellemre károsan ható érzelmeink nyilvánulnak meg könnyelmű kijelentések, vagy meggondolatlan cselekedeteink révén, nem valószínű, hogy más érzelmeket viszünk át bajtársainkra és előjáróinkra, melyeknek visszahatásaként csak hidegség, bizalmatlanság szállhat vissza reánk.

Mint ide tartozót felemlitem közelmúltbani azon tapasztalatomat, hogy már régebben szolgáló igényjogosult altisztek és idősebb csendőrök, mikor megváltak a testülettől, arra teljesen igaztalanul, minden rosszat reákiabáltak s most, midőn újabb rendelkezés folytán nőök visszavétele van folyamatban, kézzel-lábbal tusakodnak, kunyorálnak, csak hogy a testületbe való visszalépésüket elérhessék.

Ha fáj a feje

ne téovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Kérdem, ha az illetékes előljárókban az ilyen megdölgő, bajtársiatlan elemek iránt a szánakozás — mert rendszerint a polgári életből bajtörötten igyekeznek vissza, — meg nem nyilvánulna, s ha a közszellem és egyetértést zavaró viselkedésük méltóképp beza-mittatnék, vajjon számíthatnának-e arra, hogy felvételt az előljáró elősegítse? Azt hiszem, aligha!

De az előljárók a megtérőben a bűnbánót látják s azt a bizonyítékot, hogy nem is olyan rossz a csendőrpálya, mert ha terhes is, van annyi jó oldala, hogy a polgári megélhetésnek elébe kell helyezni.

Nagyon divatos az is, hogy altisztjeink előljáró parancsnokai vagy éppen besorangu parancsnokok változásakor az utód, ha valami nem találtatik rendben, a hibát az előd mulasztásának igyekezik feltüntetni, vagy a volt előljáró rendelkezésének tüntetnek fel olyant, mely valóban nem onnan ered.

Ebből azután visszavonás és érzékenykedés keletkezik az egyenranguk között, lábrakap a békétlenség, az előljáró pedig, ha csak azonnal fel nem ismeri a helyzet valószínűtlen voltát, kényelmetlen helyzetbe jut, mert volt elődjét nem hazudtolhatja meg s így a hiba lassan-lassan hozható csak helyre.

Pedig ez tarthatatlan helyzet, s ma, mikor már mindenre van szabály és rendelet, — továbbá, mert a mi ügymenetünkben hátraléknak, pláne olyannak, mely pár hét alatt rendbehozható nem lenne, lenni nem szabad — ilyen kifogások vagy mentségek nem a közszellem és jó egyetértés, és összhangzatos együttműködésre károsak, el sem fogadhatók s a fegyelem érdekében feltétlenül megtorlásra szorulnak.

Említettem, hogy testületünk tagjaira a mai ferde szociális áramlat befolyással van és téves tanait reánk is árasztja, illetőleg befolyását nálunk is érezteti, még pedig a fennebb már vázolt irányban.*

Ne feledjük, hogy az igazi szocializmus tanai sok emberbaráti elvet, kölcsönös támogatást és önzetlen együttműködést hirdetnek, melyek a szellemileg és anyagilag kis embernek mint embernek megbecsülését és érvényesülését hirdetik és követelik, de nem hirdeti és nem követeli a békétlenséget, az egyenlenséget, az emberek jobb érzésének, kötelességtudásának felfordítását.

Viszont az értelmileg fel nem világosodott elem e tanokat félreértelmezi vagy egyes rosszmájú kufárok azokat félreértelmezve adják tovább s ebből keletke-

nek azok az áramlatok, melyek folytonos harcot, békétlenséget szítanak és az embert az ember előtt lealacsonyítják.

Ezeknek a félszegen felfogott elveknek térhódítását kell megakadályoznunk, ezt tenni annál is inkább kötelességünk, mert egyrészt térhódításuk a közszellemre és jó egyetértésre, közös célunknak csak bajtársias együttműködés mellett lehetséges elérésére károsan hatnak, másrészt mert tudva van, hogy testületünkben az embert méltatják érdemei szerint s biba volna, hogy ha azok, kik ezt látják és tudják, az egyes emberekből alkotott összességet, testületünket, nem méltatnák annyira, mint testületünkben az egyes ember méltatják, de utalva megint a mi bibliánk, a Szolgálati szabályzat fennebb idézett aranyzavára, nem is tehetnék másképp, mert *«a bajtársak kölcsönös támogatását az élet minden helyzetében a közszellem és egyetértés parancsolja»* s ennek ellenkezőjét bizonyítani nem lehet.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A pénzhamisítók.

Írta: Máthé Miklós törzsrőmester.

A könnyen való meggazdagodásnak, egyes emberek téves hite szerint, egyik legjobb módja: a pénzhamisítás. Talán egyetlen év sem mulik el, hogy az ország egyik vagy másik részében valamely pénzhamisító szövetkezet fel ne ütné a fejét. Hiába a folytonos leplezése minden ily szövetkezetnek, hiába a súlyosabbnál-súlyosabb büntetése a pénzhamisítónak, a könnyen való meggazdagodás vágya üzi-bajtja az emberiséget s újra és újra akadnak, a kik a vagyonszerzés eme tilos módjához folyamodnak.

Azoknál még csak érthető ez, a kik a vegyészeten, rajzolásban jártas egyénnel szövetkezve, bank- vagy államjegyeket gyártanak. Mert ebből, ha ügyesen és hosszasan folytathatják a hamisítást és forgalombahozást, vagyont is gyűjthetnek. Azok eljárása ellenben, a kik csak váltópénz hamisítására törekednek, valószínűleg értetlenek.

Ezek ugyanis rendszeren úgy járnak, mint az, a ki a régi időben két garasost hamisított, hogy tudnillik az előállított pénz előállítás költsége többet tesz ki a pénz értékénél. Az előbb említett pénzhamisító is azzal védekezett, midőn cselekménye miatt a törvényszék elé került, hogy ő nem lehet bűnös, mert neki minden két garasos előállítását öt krajczárjába került, az államkincstárt tehát meg nem károsította.

Ilyenformán járnak azok mind, a kik váltópénzt hamisítanak. S mégis akadnak, a kik eme anyagilag és — a büntetést figyelembe véve — erkölcsileg is káros bűncselekmény elkövetésére vetemednek.

1907. év elején Csala Ferenc ez. őrmester ujkécskei őrsparancsnok is észrevette, hogy Ó. és Ujkécske községek környékén valami pénzhamisító szövetkezet működik, mert alig mult el egy-egy hetivásár, hogy néhány darab hamis 10 és 20 filléres és 1 koronás váltópénz forgalomba ne került volna. Néhány darabot be is vittek neki a károsultak. Azt azonban, hogy kitől kap-

* Mint curiosumot ide iktatom egy hasonló téves irányban gondolkodó csendőregyénnek illetékes helyen — persze a megtorlás veszedelme nélkül — tett *indítványát*: „Nyit csendőrségi lap, czímmel indítassék egy külön lap, melybe úgy a tisztok, mint a legénység bárkiről bármit, akár magán, akár szolgálati ügyet, irhassanak, kritizálhassanak, s ha valaki sértve érzi magát sajtópert indíthat. Ha ez nem lehetséges, akkor alakíjon egy bizottság, melyhez a tagok zárt levélben mindenkiről mindent elmondhatnak.

Vajjon józan volt az az ember, mikor ezt írta? (Szerk.)

ták, egy se tudta megmondani. Mert vagy nem ismerte, a kitől kapta, vagy pedig nem is a károsultak magok vették észre, hogy a pénz hamisítvány, hanem valamelyik kereskedő, a kinek éppen vagy szándékosan, vagy jóhiszeműleg továbbadni akarták,

zetü asszonytól kerülnek ki a hamispénzek. Ezen az alapon kutatva, végre is siker koronázta fáradozását.

1907. évi április hó elején, egyik hetivásár alkalmával, a mint szokása szerint a vásárosok között ügyelgett, egy asszony fordult hozzá s minden feltűnés nél-

Cz.ápa'ogás Fiumében. — A czápát daruval emelik le a hajóról.

Csala Ferencz cz. őrmester már az első megtudott esettől kezdve utánajárt a dolognak. De csak úgy titokban puhatólózott, hogy így esetleg tettenkapbassa a bamispénzek forgalomba hozóját s ennek kilétét megtudván, a gyártókat is leleplezhesse. Egy darabig azonban eredménytelen volt minden utánajárása, panaszosok csak kerültek, de a tettes folyton csak ismeretlen maradt. Annyit mégis megtudott, hogy egy szegényes öltő

kül elpanaszolta, hogy kevésbé előbb egy személyében ismerős parasztasszony, a tőle vásárolt holmikért fizetett összegben, pár darab hamis 20 fillérest adott neki, mit ő csak akkor vett észre, mikor az asszony eltávozott és ő a kapott pénzt újból megszámlálta. Mire azonban az asszony után nézett volna, az ügy eltűnt, hogy se-bőlsem bírta felfedezni. Nevét nem tudta megmondani, a kinézését, ruházatát azonban teljesen leírta és azt is

megmondta, hogy az asszony Ókésken lakik és vadházasságban él egy ő előtte ismeretlen férfival.

A beti vásáron Csala őrmester és a helybeli községi közegek pbnatoltak, kérdezősködtek azonnal a jelzett asszony kiléte után s még délig megállapítottak annyit, hogy a nő bizonyára Kiss Lászlóné sz. Boták Erzsébet knnzaszentmártoni születésű s az eset idején H. Zs. ókéskei lakossal vadházasságban élő, rovtmultu asszony.

Csala őrmester nevezett a községházához idéztette és kikérdezte. Tagadott mindent. Mikor azonban károsnővel s más előbbi károsokkal szembesítették és ezek szemébe mondták, hogy tőle kapták a hamisítványokat, lehetségesnek mondta, hogy ő adta a hamispénzeket, de — mint mondá — ez csak tudtán kívül történtbe-tett és bizonyára ő is mástól kapta azokat és jöhiszeműleg mint jó és teljes értékű pénzt adta tovább.

Csala őrmester eme ügyes védekezés daczára se bo-csátotta el az asszonyt, mert mégis különösnek tűnt fel előtte, hogy a károsultak nagyobb része éppen terhelt nőtől kapta a hamis pénzt s ez mégse tudta volna, hogy hol, kitől, és mikor kapta azokat. Ennélfogva nevezettet őrizet alá véve, felhivatta a vele vadházasságban élő H. Zs.-t is.

Ez szintén nem akart tudni semmit a dolgról. De mert Csala őrmesternek közben besugták, hogy H. Zs. házánál, az előző hetekben, egy ismeretlen vidéki egyén két izben is megfordult, felhozta ezt H. Zs. előtt és kijelentette neki, hogy mindaddig, míg ennek kilétét meg nem állapítja, őrizet alatt maradnak az asszonynyal együtt. Első sorban pedig házkutatást is fog nála tartani, mert lakásukon oly bizonyítékot remél találni, a mi bűnösségüket kétségtelenné teszi. Mindezek daczéra úgy az asszony, mint a férfi megmaradtak tagadásuk mellett. Csala őrmester tebát megtartotta a házkutatást, melynél maga H. Zs. is jelen volt. A ládában, az asszony ruhái közé rejtve, találtak is néhány darab 10, és 20 fillérest és pár darab koronást, de H. Zs. ennek láttára is csak azt mondta, hogy nem tudja, hogy kerültek oda. További kérdésekre azonban, hogy ki volt az ismeretlen, a ki az előző hetekben nálók járt, megmondta, hogy az B. J. nagyrévi lakos volt és valószínűnek jelentette ki, hogy ez adta az asszonynak a hamis pénzeket, mert egyizben, mikor nálók volt és szóba jött a pénzbamisítás, B. odanyilatkozott, hogy nem is olyan nehéz az, mint gondolják s ha segítenének neki, könnyen készitene hamis pénzeket, mert már próbálta és igen jól sikerült. Ő azonban, bár az asszony rá is állott volna a hamisításban való segédkezésre, ellene volt annak, s így a dolog, legalább az ő tudtával, akkor abbanmaradt.

Csala őrmester, a talált pénzek felmutatása mellett tudomására adta az asszonynak H. Zs. bmondását, mire ez beismerte, hogy a hamisítványokat csakugyan B. J. készítette, ő pedig, H. Zs. tudta nélkül átvette azokat értékesítés végett.

Az őrmester ekkor Nagyrévre ment át és B. J.-t meg-lepve, kikérdezte. Nevezett még a bűnjelül lefoglalt és előtte felmutatott bamisítványok láttára sem ismerte be tettességét. De mikor a H. Zs. és az asszony bmondását megismertette vele a járőr és a házkutatást is kilátásba helyezte, azt felelte, hogy ne fáradozzanak, előad ő mindent, a mi még nála van és beismeri azt is, hogy azt a néhány darab bamisítványt, a mi forgalomba került, ő készítette. Volt nála készen néhány darab 10 és 20 filléres, pár darab koronás. Bemutatta a formákat és megmagyarázta a készitési módot is.

Egy üvegtáblára léczekből keretet készített s a kere-

tek közé 10, 20 fillérest és 1 koronást téve, az asszony által már előre beszereztetett porcellángipszet vízzel keverve bigpöppé csinálta s azt a pénzdarábokra öntve, a takaréktűzbelyben jól kiszáritotta. Majd szikvizess palackokat szerzett be s azokról az ólmot leszedve fel-olvasztotta, formákba öntötte és kész volt a kissé homályosszinű, de másként egészen jól sikerült bamisítvány.

Csala őrmester az előadott bamis pénzeket, formákat és egy jókora darab ólmot elkobozta s miután a még ezek daczára is megtartott házkutatás más eredményre nem vezetett, megállapította még, hogy a szódavizes üvegek megrongalásával G. L. kereskedőnek 10 korona kárt is okoztak, a tetteseket elfogta és a bűnjelekkel együtt a kecskeméti kir. törvényszéknek átadta.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Bleriot felszállása Budapesten.

Bleriot, a repülés nagy mestere, a leghiresebb aviatikus, vagy a mint itt elkeresztelték: a repülő emberek királya, rendkívüli ünnepe varázsolta itteni megjelenésével és felszállásával a mult vasárnapot, október 17-ét.

A napilapok már hetekkel előbb hirdették a nagy aviatikus felszállását, s csak a hely megrálasztása elő gördült némi akadály.

Előbb a Vérmezőt szemelték ki a repülés színhelyül, de később belátták, hogy a repülés produkálására ez nagyon is zárt terület s arra is nagyon szűk, hogy a temérdek nézőközönséget rajta elhelyezni lehessen. Ekkor a Rákosmezőre esett a választás. De ezt se találták jónak, mert a nagy távolság és a közlekedési eszközök hiánya miatt nagyon is alkalmatlannak mutatkozott. Végre is az Üllői-ut mentén, Budapest és Kispest között elterülő katonai gyakorló teret fedezték fel, mint legalkalmasabbat. Ez közel van a fővároshoz is és emellett a mindenféle közlekedési eszközök részére is megfelelő s könnyen járható utja van.

Előre látható volt, hogy a fővárosi és vidéki lakosság óriási sokasága rándul majd ki a repülést, ezt a világsodát megbámulni. Ennélfogva az említett terület szelein 10 óriási tribünt és sok ezer ember részére ülőhelyet készitettek, s ezeken felül még sok ezer fizetéses állóhelyet is biztosítottak azok részére, a kik a tribünjegyek vagy az ülőhelyek árait fizetni nem bírták. Szóval gondoskodtak mindenről és mindenkiről.

Bleriot október 15-én érkezett Budapestre, nejével együtt. Az előkészületeket impreszáriója tette meg, úgy igyekezvén, hogy a támasztott igényeket a lehetőséghez képest kielégitse. A felszállásra október 17-ike, vasárnap delátán 3—5 óra közötti idő volt kitűzve.

Erre a hirre a budapesti és környékbeli lakosságot valóságos Bleriot-láz fogta el. Készült mindenki a nevezetes napra, kivétel nélkül.

Ennek daczára mindenkit meglepett az az óriási érdeklődés, az a rendkívüli sokadalom, amely a felszállás napján látható volt. Mondhatni, hogy mióta Budapest fennáll, ily óriási népvándorlást semmiféle esemény nem idézett elő.

A fővárosi két villamos-társaság erre a napra kocsjai legnagyobb részét az Üllői-utra koncentráltta. Az összes kocsi a „Bleriot felszállásához” jelző plakátokkal voltak ellátva. Ezenfelül a bérkocsik, a magánfogatok, autombilok ezrei csak úgy ontották a felszáll-

A ozápa feje.

A fiumei óriási czápa. — A preparált czápa utrakészen Budapest felé.

lás színhelyére az érdeklődő közönséget már délután egy órától kezdve. De még ezeket is túlhaladta azoknak a száma, a kik a közlekedési eszközök hiánya miatt — mert a villamoskocsikra csak a megállóhelyen lehetett feljutni s már onnan megtelve indult — vagy szándékosan az apostolok lovain igyekeztek, az itt még ismeretlen látványosság megtekintésére.

Délután 4 órakor még egyre özlött a nép kifelé. És ezrével tódult befelé a környékbeli községekből is. A fővárosban e napon — ugyszólván — csak a nyomorékok és az elaggott öregek maradtak otthon. A többi épkezlab ember, gyerek mind-mind ott volt a felszállás színhelyén és körülötte. Ember-ember bátán tolongott itt. A kik a fizetéses helyre be nem juthattak, vagy a helyszin körletében helyet nem kaptak, a közelben levő fákat, házak tetejét, a magasabban fekvő útvonal részeket és a Budapest-ferenczvárosi vasut magasan kiemelkedő töltését lepték el úgy, hogy az összegyűlt nézőközönség száma jóval meghaladta a kétezázszret.

Bátran állítható, hogy a régi királyválasztásra, vagy az országos, illetve a vilákiállításra összegyűlt sokadalom, csak egyszerű falusi országos vásár lebetett ehhez képest.

S mintha a természet is kedvezni igyekezett volna a csodás látványosság bemutatásának: egész délután gyönyörű, napfényes idő volt s alig lengedezett egy kis szél.

Délután három óra tájban már türelmetlenkedni kezdett a közönség. Egymás bámulá-ában és a két-három helyen is barsóg katonazenében nem talált elegendő szórakozást. A látcsövek ezrei irányultak a repülőgépet rejtő deszkabódé felé.

Pedig még várni kellett, mert még a fizetéses közönség se érkezett mind meg. Ezenfelül folytonosan a fehér lobogó lengett a repülőgép bódéja melléti árbóczon, annak jeléül, hogy kissé erős a szél s alkalmatlan a felszállásra az idő.

Délután 4 óra volt, mikor a febr lobogót, a felszállásra készülődést jelző fehér-piros zászló váltotta fel. Feszült figyelemmel leste mindenki a zászló újabb változtatását, mert az időközben szétszött czedulákról mindenki tudta, hogy ha csak valami baj közbe nem jön, az indulást jelző piros zászló fog következni.

Pár percz mulva felrepült a piros lobogó s meglelent a várvavárt csoda: a repülőgép is a temérdek közönség előtt. Bleriot elől a motor mögött, a sárkány síkja alatt ült.

Hirtelen elcsendesült az eddig erősen hallható moraj. Mintha mindenki megnémult volna a meglepetéstől. De csak pár pillanatig tartott a néma bámulat, s egyszerre, mintha vezényszóra történt volna, a százezernyi nép egetverő éljenzése reszketette meg a levegőt.

Ezalatt a csinos, kecses állású monoplán, a főberczegi páholy előtt, mint a nagyobb és nebezebb röptü madarak szoktak a felszállás előtt, három kerekén szaladásnak indult a földön. Majd midőn 20—30 méternyi távolság után teljes lendületbe jött a gép, Bleriot beszüntette a motornak a kerekék bajtására irányuló működését s egyidejűleg átvezette azt a szárnyakra. És a kecses alkotmány, zugra-berregve engedelmekedett a mester kezének s fokozatos gyorsasággal a levegőbe emelkedve, elébb bullámosan lejjebb-feljebb szállott, majd úgy tizenöt méternyi magasságban megmaradva, 10—12 percz alatt ötezőr megkerülte a térséget s aztán visszazsállott a népek éljenzése közben a főberczegi páholy elé, ahonnan elindult.

Pár percz mulva az ujra felszállást jelző kék lobogó repült fel az árbóczra, s a gép ujra neki iramodott és ismételte az előbb megtett utat néhányszor, aztán megint csak a felszállás helyére tért vissza.

A harmadik felszállásnál szállt a repülőgép a legmagasabbra. Ekkor 25—30 méternyi magasságot ért el. S ezzel be is fejeződött a körülbelül 40 perczig tartott csodás látványosság és Bleriot a sokaság hosszantartó éljenzése közben hagyta el a Rákos mezejét.

Aztán megindult a népvándorlás hazafelé. Megtörve, elfáradva, leizzadva, de azzal a büszke tudattal indult vissza mindenki, hogy a mindenség felett uralkodni törekvő ember már a levegőt is csakugyan megbódította és nemcsak olvasásból és hallomásból tudja ezt, hanem saját szemével látta is a repülés problémájának csodás megoldását.

***

A Föld átfurása.

Keresztül lehet-e fúrni a földet, erről a nem mindennapi kérdéscről igen érdekes ezikket írt a minap a francziák nagybirű tudósa, Flammarion Camille. Szerinte a föld lakói még nagyon messze vannak attól, hogy bolygójunka tökéletesen ismerjék. Átkutatták már a földnek csaknem egész felületét, megbátározták alakját, méreteit és súlyát, azt azonban, hogy a földgömb belseje miből áll, csak sejtik, de semmi bizonyosat sem tudnak felőle. A vasuti alagutak csak a föld felületének egyenetlenségét szüntetik meg, a paruschowitzi kétezzer méter mély akna pedig csak apró karczolásnak tekinthető a föld tömegéhez képest.

Flammarion már régebben foglalkozott azzal a tervvel, hogy a föld belsejének megismerése céljából olyan mély aknát kellene a föld gyomrába ásni, a minőt a modern tudomány eszközeinek segítségével csak lebet, s ez irányban való érdeklődését az újabb hatalmas föld-rengések s a geológusoknak a föld belsejére vonatkozó ellentétes véleménye csak fokozta.

Ösödök óta eldöntetlen kérdés, vajjon a föld belseje szilárd-e vagy folyékony. Az újabb időkig az volt az általános elmélet, hogy vékony kéreg alatt folyékony és izzó tömegeből áll a földgömb. A bányákba való leszállás alkalmával tapasztalható hőemelkedésből, a vulkánikus tüze-kekből, a lávaömlésből arra lehetett következtetni, hogy körülbelül nyolczvan kilométernyi mélységben folyékony tömeg váltja föl a szilárd anyagot. A modern geológia azonban nem hajlandó elbinni, hogy az emberek valami vékony, törékeny kéreg fölött laknának s Flammarion is azt hiszi, hogy ha a földgömb belseje folyékony tömeg lenne, ez a rettenetes látatenger a bold vcnzása folytán napjában kéteszer beálló dagálya következtében a vékony burkot könnyű szerrel roppantaná szét s a földön megszűnnék az élet.

A modern elmélet szerint a föld belseje szilárd és rugalmas anyagból áll. Azonban ez is csak elmélet s teljes bizonyosságot csak a föld belsejének átkutatása hozna. Ez idő szerint bizonyosan csak azt tudjuk, hogy a hőmérséklet a mélységgel arányosan növekszik. A hőemelkedés azonban nem mindenütt egyforma, néhol lassabban, másutt, különösen a vulkánok közelségben gyorsabban emelkedik a hőmérséklet. Ezt a hőemelkedést eddigelé azzal magyarázták, hogy az a föld ősi melege, mely a föld középpontja felé emelkedik, s ott mintegy kétszáz ezer Fabrenheit fok. Épen ezért hitték, hogy a föld belseje folyékony. Ezt a hőt azonban szilárd anyagok is termelhetik, mint például a rádium, vagy ehhez hasonló elemek.

A probléma megoldása mindenesetre egyike lenne az újkor legérdekesebb fölfedezéseinek. A tudomány dialán kívül azonban praktikus haszon is lenne belőle, mert a föld belseje kimeríthetetlen hőforrással szolgálhatna ipari célokra. A forr-pont már körülbelül három és fél kilométer mélységben elérhető lenne. Ezenfelül ki tudja hányféle hasznos anyag kerülne a föld színére, mely most holt tőke a föld gyomrában. Biztosra veszi Flammarion azt is, hogy tömérdek meleg forrásra akadnának az emberek, ép úgy, mint a Szimplon-alagut építése alkalmával történt. Találnának ott folyókat, vizeséseket, tavakat, melyeket Flammarion fantáziája már előre benépesít foszforeszkáló állatokkal és növényekkel.

A terv keresztülviteléhez mindenekelőtt egy négy-hat kilométernyi mély aknát kellene ásni, természetesen legalább is két-háromszáz méter átmérővel. A kiásott földet vonatok segítségével a tengerbe kellene hordani. A munkánál a fagyasztó eljárásnak tekintélyes szerepe jutna, hogy a hőség akadályul ne szolgáljon. Hogy minél olcsóbban legyen az óriás munka elvégezhető, a katonaságot kellene rá fölhasználni. A hadsereg ügyis állandó — írja Flammarion — s ilyen nagyérdű fölfedezések lehetősége megérdemli, hogy az állam vegye kezébe a dolgot.

Flammarion beismeri, hogy eszméje nem új. Sokkal nagyobb jelentőségű, de kivihetetlen tervvel álltak már elő a XVIII-ik században, azzal ugyanígy, hogy az egész földet keresztülfúró alagutat kell építeni a földgömb átmérője irányában. A terv lehetősége fölött Maupertius és Voltaire közt élénk vita fejlődött ki. Az a kérdés itt, hogy mi történék az ilyen alagútba eső tárgygyal. Első pillanatra az a felelet látszik helyesnek, hogy a föld középpontján minden tárgy fogva maradna, mert a vonzás ott a legerősebb. De ez tévedés, mert az eső test a föld középpontjára érve a nehézségi erő folytán oly rettenetes sebességben haladna, hogy akadálytalanul átjutatna a föld másik nyílására. Innen ismét visszacsúszna a középpont felé s újra eljutna kiindulási pontjára, úgy hogy mozgása ingaszerű lenne. Flammarion kiszámítja, hogy az esés ideje a föld középpontjáig 21, a föld másik oldaláig pedig 42 percet venne igénybe, úgy, hogy 84 perc alatt térne vissza kiindulási helyére.

A föld ilyen átfúrása azonban Flammarion szerint is a lehetetlenségek közé tartozik s ily ábrándok helyett inkább az előbb ismertetett kutatásokat ajánlja az emberiségnek.

KÉPEINKHEZ.

Czápafogás Fiumében.

Talán egyetlen nyár se mulhatik el a nélkül, hogy birt ne hallanánk a fumei czápáról. De sokszor a hírlapok se veszik komolyan ezt a hírt s nem egyszer hozzáfüggesztik, hogy az egész talán egy hírlapi kacsa, a mit a Quarnero hullámaiban fürdőző közönség elrémítésére s egy másik fürdőbe való csábítására eszelt ki az üzleti konkurrenzia.

Pedig hát a dolog nem egészen így áll, mert a Quarnerói-öbölben nem épen oly ritkaság ez a falánk vízi ragadozó.

Már a természetrajzból tudjuk, hogy a czápa, falánkagától üzetve, mértföldekre elkíséri a tengereken járó

nagyobb hajókat, hogy az arról ledobált hulladékokkal szünet nélküli éhségét csillapítsa.

A Quarneróba pedig csoportokban járnak a nagy hadihajók s a nagyszámu katonaságot szállító flotta konyha-hulladékai által csalogatva, néha-néha egész a lehorgonyzásig követi egy-két czápa. A hajók távoztával aztán ott is marad s addig kóborol a kikötőben horgonyzó gőzösök körül, míg bekerül egyik vagy másik partmenti halfogótelep hálójába.

Ez év nyarán öt ilyen ittrekedt czápát fogtak ki a fumei balászok s a közelmúlt napokban a hatodik is hurokra került. Éppen egy óriási, 80 kiló súlyu tinhalat üldözött a hét méter hosszu és 20 métermássa súlyu szörnyeteg, miközben — úgy éjféltán három óra tájban — a menekülő tin után rohanva, s lukovói tinhalfogó-telep hálójába került s hatalmas lökésével úgy megrántotta a hálót tartó kötelet, hogy a parton szundikáló őrhálasz bepöndörödött a tengerbe. Nosza, lett nagy riadalom. A halászok sietve összevonták a hálót s ekkor látták, hogy élet-halál harc folyik a sekély vízben a tin és a czápa között. Hirtelen előkerítettek egy két méteres fadorongot és a fogságban vadul vergődő czápa szájába verték. Rövid idő mulva hurokra vetve a parton feküdt az óriási tengeri szörnyeteg, a melyet kellően præparálva Budapestre szállították, hogybemutassák a tamáskodó fővárosi közönségnek; természetesen megfelelő beléptidij mellett.

A czápahalászat különben másként is jó haszonnal jár. Egyrészt az állam, a czápa nagysága és neme szerint, több száz korona jutalmat ad a balászoknak, másrészt a mutogatóbódéba özönlő kíváncsi közönség filléreiből is jókora összeget szednek be. Ezenfelül jó haszonnal értékesítik a czápa májából készült olajat, úgy szintén a szájüreget övező éles fogsorokból csinált amuletteket is, mely utóbbiak a tengerparti babona szerint, megóvnak a megigézéstől. Ennélfogva, ha némi veszedelemmel is jár egy ilyen szörnyeteg kifogása, de végeredményében jól kitűzti magát.

HIREK.

Két fegyveres csavargó. *Kövi Pál* és *Zsiga Ferencz* cz. örsvezetőkblől allott somogyszentmiklósi örsbeli járőr, szeptember 9-én, délután egy óraker a somogyi megyei Nemespátró községben, egy lopott hordó utáni nyomozás közben, *Daxner József* közártalmu egyén szénapajtájában foganatosított kutatás alkalmával, a ezenában egy két méternyi üregre s abban egy vadászfegyverrel lökészhelyzetben guggoló emberre bukkant, ki a járőr előbivására, előjövétel helyett, kétesövű vadászfegyveréből a járőrre a szénán keresztül két lövést intézett s mindkét lövedék a járőr feje felett süvített el. Járőr e nem várt támadást szintén lövéssel viszonzva, a támadó rejteke felé, ugyancsak a szénán keresztül több lövést intézett, mire a támadó elkiáltotta magát, hogy ne löjjenek többet, mert már megölték és már megadja magát, ennek megtörténte után az illető, a járőr felhívására mindkét kezét felemelve, a szénából előbujt, az illetőben ekkor a járőr *Kotnyek József* somogyszentmiklósi lakos, 27 évi fegyházat ült szokásos büntetést ismerte fel, a kinek a járőr a bal alkarját lötte keresztül. *Kotnyek* a járőr azon kérdésére, hogy van-e még valaki a szénában, azt felelte, hogy nincs senki, *Kotnyek* ezen állításának valódiságáról meggyőződést szerzendő, *Zsiga* cz. örsvezető a szénára felmászott és az üregbe betekintve, annak egyik

sarkában még egy, szintén lökészhelyzetben tartott, fegyverrel guggoló embert pillantott meg, ki — mig *Zsiga* cz. őrsvezete a szénáról leugrott, — a járőrre szintén egy lövést intézett, mire járőr, Kotnyikot a jelen volt bizalmi férfiú őrizetére bízva, a támadó rejteke felé, a szénán keresztül újból több lövést tett, miközben a szénából egy jalkiáltás és utána hörgés hallatszott. Erre járőr a tüzelést beszüntetve, a szénát borogcsáklyával szétbuzatta. A széna alatt egy magas barna, erős ember, baloldalán fekvő bullája találtatott, mellette a fegyver a mint tölteni akarta, övében pedig egy batlövetű töltött forgópisztoly és egy hosszú éles tör volt. Az illető, kiről Kotnyek most már azt állította, hogy nevét nem tudja, Török György nagykanizsai illetőségű, többször büntetett, körözött egyén volt. Törököt a járőr tizenegy találata közül három golyó sebezte halálra. Járőr, a szerencsés véletlen következtében, sértetlen maradt.

Kóbor cigányok. *Gösi* Pál cz. őrsvezető és *Kővári* József csendőrből állott orosi őrsbeli járőr, október hó 11-én este a Nyiregyháza és Ujfehértó közötti úton egy négy kocsiából álló, többrendbeli lopással terhelt kóbor cigányt üldözött s azt üldözés közben vásári kereskedők fosztogatásán érte. A karaván a járőrt észrevéve, szétrebbent, mire a járőr tagjai közül *Kővári* József csendőr löfegyverét használta és Lakatos Péter 17 éves cigányt bal csipőn löve súlyosan megsebesítette. Járőr a fegyverhasználat után a 22 tagból állott karavánból tizenhetet elfogott. Az elmenekült négy cigány után a nyomozás folyik.

Ellenszegülések. *Tóka* János őrsvezető, október hó 11-én éjjel, szolgálatteljesítés közben, a tolnamegyei Kocsola községben, *Vida* Gábor ottani lakos ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződött kardfegyvert, *Simon* István csendőr pedig október hó 8-án, a komárommegyei Tatabányán, *Ivecza* Márton ellenszegülő bányamunkással szemben, könnyű sérüléssel végződő szuronyfegyvert használt.

Adományok a nyugdíjpótló egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adományok folytak be: *Major* Pál csendőr cz. őrsvezető 10 korona. Ezzel a már befolyt összeg 329 korona 76 fillérre emelkedett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Babona a patkóról. Az egész világon el van terjedve az a babonás hit, hogy a patkó, különösen a rozadás patkó, szerencsét hoz. A középkorban talizmánul használták a varázslók a boszorkányok ellen, a múlt század első felében pedig már annyira el volt terjedve, hogy jóformán alig volt ház, a melynek a küszöbére ne szögezték volna. Nagyon sokan voltak még a hires emberek közül is, a kik a patkó varázsbatalmában bíttek, ezek közé tartozik *Nelson* admirális, a ki mikor a *Victory* bajó parancsnokságát átvette, a főárboczra rozadás patkót szegeztetett. A patkó babonának eredetéről semmi bizonyosat nem tudunk. Egy angol legenda a következő kedélyes magyarázattal szolgál: Az ördög fölkereste *Szent Dunstant*, a ki hires kovács volt, és arra kérte, hogy patkolja meg *Szent Dunstan*-t, a ki tudta, hogy kivel van dolga, nem ellenkezett, hanem vaskarikával odakötötte az ördögöt a falhoz, elővett egy nagy patkót és megpatkolta a bivatlan vendéget. Már az első kalapácsütések is szörnyű fájdalmat okoztak az ördögnek, a ki kinjában orditozni kezdett, de *Dun-*

stan nem bocsátotta el mindaddig, míg meg nem ígérte, hogy soha sem lép be olyan házba, a melynek a küszöbére patkó van szegezve. Innen ered a babona.

Szükséges-e a mosakodás? Az angol lordok bázában furcsa egy kérdéssel vitatkoztak a minap. A kérdés ez volt: „Szükséges-e a mosakodás? Javára válik-e az egészségnek?” A „mozgó lakások”-ról, vagyis a cigányok sátoros szekereiről intézkedő törvényjavaslat tárgyalása közben fejlődött ki ez a vita. A törvényjavaslat szükséges voltát azzal bizonyították, hogy az ilyen „mozgó lakások” ban élő emberek nem szoktak mosakodni. Szóra kelt ekkor *Northumberland* hercege és kifejtette, hogy elismeri, így van a dolog, de azért a cigány és artista nép mégis egészséges, mint a makk, tehát mi szükségét se látja olyan törvénynek, a mely mosakodásra kényszerítse őket. Egy másik szónok elmondta, hogy a tengerész emberek sem igen mosakodnak s mégis mind öreg kort érnek, meg sem is betegeszenek soha. Egy ujságíró nébány híres tudósnek véleményét tudakolta meg a kérdéssel. Legnagyobb részük megegyezett arra nézve, hogy a mosakodás nem feltétlenül szükséges művelet; lebet az ember tiszta mosakodás nélkül is. A mindennapi fürdés Angliában luxus. De nem is egészséges, mert a gyakori dörgölés és a szappan bőséges használata megfosztja a bőrt olajos rétegétől s tulságosan érzékenynyé teszi a hőmérsék változásai iránt. Hetenkint egyszeri fürdés teljesen elégséges az angol szaktekintélyek szerint.

Fehér elefánt. Sziámban a fehérelephant tudvalevőleg nagy tiszteletben részesül. Volt idő, a mikor egy-egy szép fehérelephantért barczba szálltak a birmánok a sziámiakkal és sok vért ontottak, mivel a fehérelephantot olyan állatnak tartották, a mely szerencsét, bírt s dicsőséget áraszt az országra. Minél fehérebb volt az ország fehérelephantja, annál nagyobb volt az illető uralkodó boldogsága. *Kambodzsa*, *Sziám* és *Birma* néptörzsei között később a miatt is támadt háború, mivel mindegyik néptörzse a maga kizárólagos előjogának tartotta a fehérelephantkultuszt. A harcban végül a sziámiak győztek és vörös lobogójukon azóta diszeleg egy fehérelephant képe. Abban az időben, a mikor *Bruguière* francia hit-térítő járt Sziámban, *Ayutthyában*, a sziámi fejedelem udvarában bét fehérelephant volt. Rendes körülmények között a fehérelephantok létszáma nem volt ilyen nagy. Ha az erdősegekben valahol felfedeztek egy új példányt, akkor a bírt az egész országban nagy örömmel fogadták és a fővárosban azonnal készülődni kezdtek az elefant illő fogadására. Az elefantnál rangban csak a király volt előbbre való és azért a palotába való bevezetése és felavatása nagyünnepségek közepette ment végbe, míg elfogóját a király nemesi rangra emelte. Az elefant felavatása a város kapuja előtt a következőképen történt: Az út két oldalán nagy tribünök emelkedtek, a melyeken a királyi család és a nemesesség foglalt helyet. A pogány papság az elefant elé ment és bangos imák közepette kísérte az elefantot az emelvényekig, a hol a menet megállapodott és a királyi család meg a nemesesség örömeinek kifejezésére galambokat és egyéb szárnyasokat bocsájtott szabadon. Ezután a király és a nemesesség kíséretében az elefant bevont a városba a számára fentartott külön palotába, a hol rövid pihenés után a király ünnepélyes szertartások között nevet adott neki és hercegnek czimezte. Ezután felvidítáására tánczosnók léptek elő és eljettettek néhány sziámi nemzeti táncot, majd meg a zene játszott különféle dalokat, a melyek az új herceget elaltatták.

Ezentúl az elefántnak külön tánczosnői voltak, a kik szórakoztatták. Az elefántkultusz egészen a legújabb időkig oly nagy volt, hogy egy-egy fehér elefánt kimulása országos esemény volt és ilyenkor bárom napig az egész ország gyászolt. Most azonban már hanyatlott az elefántkultusz. Sziámban ugyan még most is szent állatnak tartják, de a felfedezője ma már nem kap nemesi rangot és magát az elefántot a király nem cizmezi többé herczegnek. Hova-tovább a régi dicsőségét már csak a lobogó fogja hirdetni, a melyen fehér képe még sokáig fog ragyogni a napfényben.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességéül fogva, uyllránosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

M. J. csendőr Hosszúasztó. Ne kertetjen. Az őrs persanc noknak tudnia kell, hogy szükség esetén hol találhatja meg.

M. S. Olvassa el valamely lap apróhirdetéseit.

115. Nincs még rá igénye, mert a megszakított idő nem vétetik figyelembe.

K. J. Ha az inasnak büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, akkor helyesen járt el.

G. D. Agris. Az év folyamán.

Városi csendőr. Olvassa el lapunk mult évi 11-ik számában **E. J.** és a folyó évi 5. számunkban **M.** alatt adott válaszunkat.

Tűkőr. 1. Nem. 2. Szabályezerü lesz; baj, ha a rendelet nem lett másolatba véve, azon mi nem segíthetünk. 3. A megkezdés órája a mérvadó. Hogyne volna; ha eltalálja, mi a különbség 5 koronán aluli és 5 koronán felüli összeg között, akkor feltett kérdésére is megadhatja a választ. 4. A jelentkezés egész napnak számít. 6. Nem.

U. D. Morvaszentjános. 1. Igényjogosultsági igazolványra még nem, de próbaszolgálatra igen. 2. Mint kezdő.

F. E. esendőr Kékkő. Nem.

Kunmagyar. Honnan tudja?

Vár. 1. Rendezés alatt áll. 2. Olvassa el a mult évi 35. számunk hivatalos részében közzétett 5900. eln. sz. körrendelet d) pontját; abból megtudja, illetékes-e vagy sem? 3-6. Szolgálati ügy.

Veress őrsvezető és Földvári csendőr. Forduljanak közvetlenül illetékes helyre.

Szegénysorsu. 1. Nagyon szép és dicséretre méltó dolog. A künn, illetőleg szüleinél való étkezés megengedése — nézetünk szerint — nem ütközhetnék akadályba; lakbérválság tolyósítását azonban — ily czímen — kizártnak tartjuk. 2. Nem számíthatnak rá.

U. Nem üti meg a mértéket.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

d &
r

Minustalány.

— enő
— eő
— va
— ező
— da
— rbán
— ibor.

Megfejtési határidő: 1909 november 7.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk f. évi 41. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: •Polgári házasság. • — Betűtalány: Balaton. — Számtalány: 16.

Helyesen megfejtette: Gergely János járásőrmester, Waller Károly őrmester, Kaló András őrsv. Déa, szenteleki őrs, Pakulár György őrmester Alváca, Kosztolányi István őrmester Palicsfürdő, Horváth Mátyás Fenyőháza, Karácsony József őrmester Kozlovár, Papp Sándor őrsv. Rozsnyó, Nagy József őrmester Vésztő, Ottó őrmester Jászkisér, parádi őrs, Mészáros járásőrmester, Füstös őrsv. Pozsony, sátoraljnyhelyi őrs, Sülle Imre őrsv. Szepsi, Antal József csendőr Munkács, Sávai Pál csendőr Uj-Arad, Sándor csendőr Rozsnyó, Kiss Jeremiás csendőr Uj-szász, Simon István csendőr Magyaróvár, kaposvári őrs, Báthory József őrsv. Bucsuszentlászló, Harai Antal ez. őrsvezető Nagyalmás, Belső Károly őrsvezető, Egercs J. csendőr Győri Horváth Ferenc csendőr Ajka, Szabó J. és Máthé F. ez. Várpalota, Fülöp L. ez. és Balogh Sándor II. ez. Jarkovác, Margineán J. Borosjenő, Sulán Géza őrm. és Pakun Dénes őrsv. Hollóháza, Ceorba Imre ez. őrsv. Hernádszadány, Hatala őrmester és neje Maczonka, Dömölky őrm. és neje Podvilk, Péter L. Sepsiszentgyörgy, Volosin ez. őrsv. és Szabó S. csendőr Jászó, Gál S. csendőr Nagyselyk, Veress L. őrm. Kányád, Szecsdői őrsv. és Czigány pr. csendőr Bánokszentgyörgy, Rózsa I. csendőr Tiszakürt, Csizmazia I. csendőr Bát, Kohn őrsv., Biró őrm., Bara Gábor őrsv. Oravicza, Major őrmester és Biró őrsv. Berve, kézdívásárhelyi őrs, Pozsgai őrsv. és Eckmann csendőr Maglód, Elischer L. csendőr Lajosmizse, Béla M. őrsv. Alsólendva, Hegyi őrm. Dömsöd, Kárpáti Mihály csendőr Gomba, Tatár és Bárs őrsv. Livazén, Fenios őrsv. Tövis, ipolysági őrs, Józsa I. csendőr Antalfalva, Zsemberi M. őrsv. Oppova, Lindner őrsv. Orsova, Veres S. ez. őrsv., Kisbezdányi Mihály csendőr Parád, Mangu, Buda, Csiki ez. őrsv. Emőd, tókederebesi őrs, Caonka M. csendőr Seregélyes, Horváth Pál ez. őrsv. Szekszárd, Venczel J. ez. őrsv. Predeál, Deák jörm. Kunszentmiklós, Mudura és Ungi Lácaföldvár, Tóth B. ez. őrsv. Delta, Horváth csendőr Lakompak, szentgotthárdi őrs, Galicza M. őrsv. Ujmolodva, Kovács őrsv. Kiekunfélegyháza, Balázaovits őrsv. Mecsekszalca, Tóth Lajos ny. őrsv. Kerkaszentmiklós, Fábán I. csendőr Facset, Szilágyi M. őrsv. Vámosgyörk, Gőz jörm., Bónis Dániel csendőr Nagymihály, Illés J. ez. őrsv. Zaguzsén, Szabó Sándor csendőr Torda, Csunderlik ez. őrsv. Bucsaný, Székely őrm. Maroshévíz, Tornyai és Izsák csendörök Jám, Kovács és Kovács csendörök Gyanta, Varga őrsv. Rabogány, Gáspár őrsv. Kias D. őrm. és Agócs J. Szásztyukos, Koródi őrsv. Tenke, Novák őrm. és neje, Tavasz L. őrsv. Bata, Petrovics ez. őrsv. Péterréve, Néb Mihály csendőr Bácsmadaras, Takács csendőr Böcsén, Egyed csendőr Gyalár, Bosnyák D. ez. őrsv. és Sann József csendőr Iszka, Hegedűs Gy. csendőr Úbese.

A kisorsolt Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegyet Harai Antal ez. őrsvezetőnek Nagyalmásra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsök áthelyezése.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület sátoraljaubelyi szárnyának területén az alsómibályi őrs 1909 okt. 1-én, Velejtére,

a m. kir. V. sz. csendőrkerület pozsonyi szárnyának területén a laksárujfalusi őrs, 1909 okt. 1-én, Burszentmiklóásra, végül

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület dévai szárnyának területén, az alkenyéri őrs, 1909 okt. 1-én, Benczenczre helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Bartók Ferencz őrmester, a Hunyadmegyében fekvő rudai „12 apostol” nevű aranybánya-társulat tulajdonát képező iparvágányu vasutnak egy vonata ellen, 1909 június 14-én éjjel, a sincsavarak felszedése által elkövetett merénylet tetteseinek hosszas és körültekintő nyomozás utáni kiderítése és a bűnjelek biztosításáért.

Előléptettek:

1909 október 1-ével:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ferencki Árpád őrsvezető, *czimzeles őrmesterré;* továbbá

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Telek János és Papp János II.,

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Ungi Mihály és Basics Ferencz, végül

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Vécsai Ferencz, Riger Lajos, Mészáros György és Máté István csendőrök, *csendőr czimzeles őrsvezetőiké.*

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel eláttattak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Borbély Sámuel csendőr cz. őrsv. 1909 szeptember 30-án.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

L. Szilágyi János cz. őrm., 1909 szept. 20-án, Barabás Pál csendőr cz. őrsv. 1909 szept. 19-én, Lukacsev Jakab cz. őrm. 1909 szept. 22-én és Németh Ede őrsv. 1909 szept. 28-án.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Félikez Mihály őrsv. 1909 okt. 1-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Prunner Zeigmond őrsvezető vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi szeptember hó 2-án 113,884/VI-a. számú engedélye alapján „Perényi-re” változtatta.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a sziráki kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középsikolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 12-ig.

Egy hivatalozolgai állás a kapuvári kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 11-ig.

Egy irtóki állás a kiskőrösi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, próbaszolgalat igazolása. Négy középsikolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kalocsai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 9-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur öngyméltósága által legujabban kiadott körrendelet szerinti Köz-
gazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értel-
mében készítve, füzetekben valamint külön ivenkben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük h. rendeléseiket.